

МОТИВИ

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПЛАТЕЖНИТЕ УСЛУГИ И ПЛАТЕЖНИТЕ СИСТЕМИ

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи има за цел да въведе в българското законодателство изискванията на Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 година за изменение на Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и на Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения по отношение на свързаните системи и вземанията по кредити, както и на Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО.

Директива 98/26/ЕО на Европейския парламент и на Съвета установява режим, гарантиращ окончателността на нарежданията за превод и нетирането, както и изпълнимостта на обезпеченията по отношение както на национални, така и на чуждестранни участници в сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа.

С измененията в Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента се осъществяват някои важни промени в областта на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа, като се въвеждат понятия за оперативно съвместима система и системен оператор и се изяснява отговорността на системните оператори.

Във връзка с изискването компетентните органи да гарантират, че правилата относно момента на въвеждане в оперативно съвместимите системи са съгласувани и ще бъде избегната правната несигурност в случай на неизпълнение от страна на някоя от участващите системи, в законопроекта се предвижда при оперативно съвместими системи, всяка от системите да определя в свои собствени правила момента на въвеждане в системата, така че да гарантира, че правилата на съответните оперативно съвместими системи са съгласувани в това отношение.

Също така, с оглед ограничаване на системния риск, който може да възникне при оперативно съвместимите системи поради липса на съгласуване относно приложимите правила за момента на неотменимост, е въведено изискването, всяка от системите да определя в свои собствени правила момента на неотменимост, по начин, гарантиращ че правилата на всички оперативно съвместими системи са съгласувани в това отношение.

При преразглеждане на Директива 2000/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 година относно предприемането, упражняването и надзора над дейността на институциите за електронни пари, Европейската комисия подчертава необходимостта от ревизиране на тази директива в частта, отнасяща се до дейността по издаване на електронни пари, тъй като някои от нейните разпоредби са оценени като възпрепятстващи възникването на единен пазар на услуги, свързани с електронните пари, както и развитието на такива услуги, удобни за ползване от потребителите. С оглед на това, Директива 2009/110/ЕО има за цел да създаде ясна правна рамка по отношение на дейността на издателите на електронни пари и същевременно да осигури адекватно равнище на пруденциален надзор спрямо тази дейност.

Измененията в нормативната уредба на електронните пари на първо място предвиждат въвеждането на ясно определение за електронни пари с цел то да бъде технически неутрално. Това определение обхваща електронните пари, независимо дали те се държат в платежно устройство, притежавано от държателя на електронни пари или се

съхраняват от разстояние в сървър и се управляват от държателя на електронни пари посредством специална сметка за електронни пари.

Въвежда се възможност за обратно изкупуване на електронните пари. Възможността за обратно изкупуване сама по себе си не означава, че средствата, получени в замяна на електронните пари, следва да се разглеждат като депозити или други възстановими средства по смисъла на Директива 2006/48/ЕО. Обратното изкупуване е допустимо по всяко време и по номинална стойност, без възможност да се договори минимален праг.

С представения законопроект се изменя и Закона за договорите за финансовото обезпечение. Промените, предвидени в Директива 2009/44/ЕО разширяват приложното поле на Директива 2002/47/ЕС относно финансовите обезпечения по отношение на свързаните системи и вземанията по кредити, чрез включването на вземанията по кредити като вид финансово обезпечение. Улесненото използване на вземанията по кредити като финансово обезпечение следва да създаде ползи за потребителите и длъжниците поради по-засилената конкуренция и по-широкия достъп до кредитиране.

Предвижданите промени в Закона за договорите за финансовото обезпечение са в следните насоки:

- Вземанията по кредити, които могат да бъдат предоставяни като финансово обезпечение са парични вземания, произтичащи от договор, по силата на който кредитна институция отпуска кредит под формата на заем. Съгласно направените изменения, правото на ползване, предвидено в Закона за договорите за финансово обезпечение, не се прилага по отношение на вземанията по кредити, а събирането на постъпления от същите не води до недействителност и не засяга упражняването на правата върху финансовото обезпечение;

- Включването на вземанията по кредити в списък, предоставен на обезпеченото лице в писмена форма е достатъчно, за да бъдат индивидуализирани вземанията и за да бъде доказан факта на предоставянето им между страните, пред длъжника и спрямо трети лица. Предоставянето има действие спрямо длъжника и третите лица след съобщаването му на длъжника;

- За да не се подлага на риск положението на обезпечените лица, длъжниците по вземания по кредити могат да се откажат в писмена форма от правото си на прихващане, както и от правата си произтичащи от правилата за банкова тайна, ако това пречи или ограничава възможността на кредитора да предоставя информация за целите на финансово обезпечение.

Цялостното транспониране на Директива 2009/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 май 2009 година за изменение на Директива 98/26/ЕО относно окончателността на сетълмента в платежните системи и в системите за сетълмент на ценни книжа и на Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения по отношение на свързаните системи и вземанията по кредити налага приемането на представените изменения и допълнения на нормативната уредба. Срокът за приемане и публикуване на законовите разпоредби, транспониращи Директива 2009/44/ЕО е 30 декември 2010 г., а за тяхното влизане в сила, съгласно изискванията на чл. 3, параграф 1 от Директива 2009/44/ЕО е 30 юни 2011 г.

Срокът за транспониране на Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 година относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО е 30 април 2011 г.

В тази връзка, предвиденият в проекта срок за влизане в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за платежните услуги и платежните системи е 30 юни 2011 г., с изключение на разпоредбите, въвеждащи Директива 2009/110/ЕО, за които е предвидено да влязат в сила от 30 април 2011 г. в съответствие с изискванията на директивата.